

europèu, i que per tant no deu ser un mot d'aquesta família. Més aviat recorda les llengües on la vocal no compta per res i no importa més que la carcassa consonàntica, com les camito-semítiques. Potser es tracta d'un mot pre-cèltic de l'anomenat «substrat bereber del celta»: recordem, en efecte, les afinitats pirinenques que assenyalava repetidament la gran autoritat de Weisgerber (*Rhenania Germ.-Celtica*) en els noms de persona i de lloc de les inscripcions renanes: aquest nom de planta limitat al germànic meridional degué ser doncs tan poc teutònic com tot allò.⁹

Hubschmid creu que el sentit general 'llesca' etc., és més primitiu que el de 'càrritx', i aquesta és potser la idea més aprofitable dins el seu estudi, tenint en compte que l'acc. botànica té menys extensió que l'altra en el Migdia de França i és estranya al català, al portuguès i a molts parlars italians que prou posseeixen l'acc. general; i tenint en compte que el càrritx i plantes anàlogues duen noms com *glàieul*, *espadanya*, *schwert-lilie*, *messer*, *sedg* etc., que duen només la idea no botànica d'eina tallant. De tota manera no hi ha seguretat en cap dels dos sentits, com sigui que en alemany el nostre mot no té més que el significat botànic, i no manquen els exemples de la translació semàntica en el sentit que ell declara impracticable (cast. *rebanada de rábano*, *empinar de pino*, cat. *alzinar-se*, ll. *robur* 'fortitud' etc.).¹⁰

DERIV.: *Llescar* [1372, Jacme Marc, JoMartorell, veg. supra]; *llescar*: 'secare', Busa-N. (D-III-3.2); avui general a tot el domini (bal.: *AlcM*; val. Escrig, 1851), fins als alts Pirineus (*leşká*, Tor de V. Ferrera, 1932), i arrelat en l'estil popular dels romanços: «Convida-lo a dinà: / Don Marcos, com era cuerdo, no gosarà a llesca pa», MilàF (*Romlo.*, 245D). *Llescador*. *Llesca-dora*. *Llescat*. *Llesquivol*.³⁵

¹ La última forma va amb Paranès *lèsa* 'cada una de les dues penques o meitats del porc, de la cansalada', vora la qual existeix la variant *hèda* en altres llocs de la mateixa vall: sembla haver-hi hagut encreuament amb una altra o altres paraules: *FISSA* 'fesa, asclada' i el tipus germ. *FEUSA* (*FEW* III, 488a). — ² D'on el judeoesp. marroquí *leşqá* 'astilla, viruta, rancajo', *leşqear* «produir astillas» (*BRAE* xv, 217). — ³ La forma amb *á*, des del cast. cantàbric potser havia sobreexigit una mica cap a l'occità: *Lasque* antic municipi del dept. de B.-Pyrenées (agregat a Boueilh) quasi al trifini amb les Landes i el Gers (Raymond, *Dict. Top.*). — ⁴ A quasi tota Guipúscoa, i a Narbarte, al peu del Baztan, *liska* «verdín, lodazal, liga» sembla ser un mot diferent, però ja hi ha més analogia semàntica en *lisko* «escapo, bohordo, de nabo o berza» (Baztan, Ainhoa, Lezaka). — ⁵ Per precisar les dades de Wartburg sobre l'extensió del fitònim francès, es pot tenir en compte el fet que el derivat bastant freqüent *Leschères*, *Lescheroles*, només es troba en cinc departaments, que com posa de relleu Longnon (*Les Noms de Lieux Fr.*, 155) són tots de l'Est del país. D'acord amb la parentela alemanya, renana etc. —

⁶ Per a representants d'aquest tipus a la Suïssa ale-

manya, amb el sentit de 'càrritx', veg. Jud, *VRom.* VIII, 60. — ⁷ Val a dir que per a 'fulla de planta' he vist més aviat *lāpas* m. en els textos llegits, mentre que *lāiskas* és parlant de llibres, en la selecta de Voelkel (59.1). No sembla haver estat gaire estudiat pels etimologistes, almenys no apareix en les fonts més accessibles. — ⁸ Hubschmid, a qui el tipus portuguès *lasca* (també del finès *lāša* 'càrritx') fa nosa per a la seva teoria, es veu obligat a «deixar-lo de banda provisionalment». No és gens segur que es pugui explicar per cap encreuament, però en tot cas no pot ser *lastra* l'agent de l'alteració, ja que els dos mots no coincideixen pel sentit: *lasca* no és mai 'pedra' o almenys està molt mal documentat en aquest sentit. — ⁹ L'ètimon **LASKA*, a-al. ant. o més aviat gòtic, deduït de l'al. *lasche* 'parrac' (per més que ja es trobi en la fase mitjana de l'alt i b-al. i neerlandès), proposat per Gröber per al port. i cast. *lasca*, ja fou rebutjat per M.-L. (*REW*, 4919), amb raó, com a inadequat des del punt de vista semàntic. En va vol tornar-hi W. Krogmann, *ZCPb.* xxv, 174-5, no convençut pels acrobatismes cèltics de Hubschmid, allegant que així *LASKA* es podria concebre com a representant d'un grau zero d'alternança indoeuropea. ¿De què serveix si no hi ha fonament semàntic i si resten inexplicades les altres formes $\bar{u}/\bar{i}/\bar{e}$? — ¹⁰ El port. *lascar* 'afuixar o arriar una mica un cap de corda' (també castellà) no té res a veure amb *lasca*: deu ser pres del fr. dial. (norm.) *lasker* = fr. *lâcher* 'afuixar', que prové de *LAXICARE* id., derivat de *LAXUS* 'fluix' (*FEW* v, 228ss.); també bilbaí *lascar* en aqueixa acc. marina i en la de «dar dinero, soltar la mosca». Com que en basc *lazkatu* 'aflojadar' està limitat a un sector guipuscoà (Etxarri-Aranaz) i *askatu* «soltado, desatado» té en basc una gran extensió (anav., guip. i biscaí) fóra possible que aquest sigui un mot euskèric genuí (alterat localment pel mot romànic). Mítxelena, *FoHíVca.*, 324, sembla creure que *askatu* pot sortir de *lazkatu* per un fenomen de fonètica basca: deixem-ho a la seva autoritat d'especialista, tot observant que un manlleu del francès nàutic no és dels més adequats per experimentar canvis d'arrencada tan antiga. En tot cas partir de *LAXARE* amb *KS > SK* podrà ser en fonètica basca però en la romànica és impossible; i inútil dir que el verb *llescar*, port. *lascar* ni en fonètica ni en cap sentit no podrien sortir de *LAXARE*.

Lleser, V. lleure *Llèsia*, V. església + *Llesna*, V. lle-ganya *Llesquivol*, V. llesca *Llessami*, V. gessami

LLEST, mot germà de l'it. *lesto*, oc. *lest*, port. *lesto* i cast. *listo*, que surt evidentment de **liesto* (tal com *arista* de *ariesta*, *ristra* de *riest(r)a*, *avispa* de *aviespa* etc.), d'acord pertot amb el tractament de la \bar{e} llatina, que és la vocal de *LĒĜĒRE*; com que, tant en català com en occità i italià, el mateix mot funcionava antigament com a participi del verb provincien de *LĒĜĒRE* (cat. *llegir* etc.), i això tant en el sentit de 'llegir' com en el de 'triar', a penes es pot dubtar que és